

УДК 327(73+510)

Левитська Є. О.

аспірантка

кафедри міжнародних відносин Інституту соціальних наук
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
24/26, Французький бульвар, Одеса, 65058, Україна
levitskaya.onu.iro@gmail.com

АМЕРИКАНСЬКА ПОЛІТИЧНА ДУМКА ЩОДО ПРОБЛЕМИ АМЕРИКАНО-КИТАЙСЬКОГО ГЛОБАЛЬНОГО СУПЕРНИЦТВА

У статті розглядається фактор глобального протистояння та регіональних протиріч між США та КНР крізь призму поглядів американських вчених-політологів. Простежується еволюція ступеню вивченості проблеми — від периферійного сприйняття китайського компоненту в зовнішньополітичній доктрині адміністрації Дж. Буша-мол. до радикального зміщення фокусу уваги американської політичної думки до подій у Азіатсько-Тихоокеанському регіоні у період президентства Б. Обама, — та наводиться класифікація поглядів дослідників проблеми.

Ключові слова: КНР; США; АТР; глобальне протистояння; регіональні протиріччя; американська політична думка.

Сучасні американо-китайські відносини являють собою багат шаровий комплекс взаємодії та протиріч. Будь-які зміни міжнародного середовища або внутрішні трансформації в країнах можуть ознаменувати початок періоду турбулентності в двосторонніх стосунках. Те, якими будуть перебіг і наслідки взаємодії між такими глобальними акторами, як США та КНР, є об'єктом досліджень багатьох американських політологів. Їхні погляди різняться залежно від періоду та приналежності до певної наукової школи. Сукупність цих поглядів має вплив на формування зовнішньополітичної доктрини Вашингтону щодо Китаю і, як результат, на хід усієї світової політики та історії.

Отже, після терористичних актів, що відбулися 11 вересня 2001 р. в Нью-Йорку та Вашингтоні, серед американських політологів поширювались оптимістичні настрої щодо подальшого розвитку відносин між країнами.

Цьому можна дати декілька пояснень. По-перше, у 2001 р. КНР ще не уявляла собою економічного гіганта, і успіхи країни в економічній сфері не були масштабними у тій мірі, щоб становити загрозу однополярному світу, очолюваному США. По-друге, вступ КНР до ВТО в 2001 р. та активна участь Китаю в рамках інших глобальних міжнародних організацій надавали надію на те, що Пекін і надалі визнаватиме лідируючу роль Вашингтону у світовій політиці та у вирішенні своїх зовнішньополітичних питань слідуватиме у фарватері політики США. По-третє, більшість американських політологів дали позитивну оцінку реакції Китаю на трагічні події 11 вересня і прогнозували стрімке покращення відносин на глобаль-

ній антитерористичній платформі. Приймалось до уваги й те, що боротьба Пекіну із терористичними сепаратистськими угрупованнями в СУАР КНР також стане об'єднуючим фактором та спільна антитерористична боротьба двох країн надасть мажорної тональності двостороннім відносинам в цілому. Так, професор Університету Пенсільванії та Директор Програми з вивчення Азії Інституту дослідження зовнішньої політики Ж. де Лісел розцінював глобальну боротьбу із тероризмом як консолідуючий фактор [3].

Тим не менш, у своїх роботах вчений застерігав, що покращення американо-китайських відносин у першій половині 2000-х рр. не є тотожним покращенню умов реалізації довгострокових американських інтересів в Азії. Жак де Лісел визначав, що фокусування уваги на ісламських країнах в реалізації зовнішньої політики Білого Дому відволікає Сполученні Штати від реальної загрози, що виходить зі Сходу, та не Близького, а Далекого.

Дж. Тенет, колишній голова ЦРУ США, у своєму виступі перед Конгресом у лютому 2002 р. зазначив, що після терористичних атак 11 вересня фундаментальна позиція Китаю щодо США не змінилась і залишається обережною та недовірливою. Але їх погляди на той момент не поділяли більшість дослідників. Як зазначалось Ш. Кан [9], спеціалістом з питань політики національної безпеки, не дивлячись на «обмеженість спільної антитерористичної діяльності, тон та контекст боротьби із тероризмом допоміг стабілізувати, якщо не трансформувати повністю, двосторонні відносини». Директор Програми міжнародної безпеки Центру стратегічних та міжнародних досліджень Курт Кемпбелл у своєму інтерв'ю на питання «яке місце Китаю у зовнішній політиці США?» відповідав, що Китай є «важливим комерційним партнером. Традиційно Китай не позиціонував себе експансіоністською силою, але потенційно національні інтереси КНР можуть протиречити американським» [8].

Все ж зміщення фокусу зовнішньополітичної уваги до Близького та Середнього Сходу не давали можливості у повній мірі розкрити важливість «китайського питання як ключового компоненту зовнішньополітичної доктрини адміністрації Дж. Буша-мол. Зміст наукових праць у той період здебільшого дублював вислів Посла США в КНР С. Рандта, який у своїй промові у Школі поглиблених міжнародних досліджень Пола Нітце університету імені Дж. Хопкінса зазначив, що США «бачили свого ворога, та це не Китай» [13]. Дискусії розгортались по більшій мірі навколо Тайванського питання, аніж навколо зіткнення національних інтересів країн.

Кардинальні зміни почались у 2008 р. Один з найвпливовіших американських аналітиків двосторонніх відносин з Китаєм Д. М. Лемптон надав наступні пояснення щодо змін як на політичному рівні, так і в поглядах науковців. Він відзначає, що в результаті глобальної економічної кризи 2008 р. спостерігався різкий зріст профіциту у зовнішній торгівлі КНР, що зміцнило позиції Пекіну на світовій економічній арені. Протягом свого виступу «Переламний момент в американо-китайських відносинах», яку він проголосив у травні 2015 р., він додав, що серед інших факторів, що негативно вплинули на сприйняття Китаю серед американської наукової спільноти, були також «інциденти в Гонконзі, загострення конфліктів в

Південно- та Східнокитайському морях, неспроможність Сполучених Штатів оперативно звернути свої місії в країнах Близького та Середнього Сходу та нерозуміння Вашингтоном, куди рухається Китай в своїй зовнішній політиці» [13, 14].

Всі ці фактори, разом зі змінами, що відбувались в Білому Домі в 2008 р., ознаменували початок нової епохи як в висвітленні цієї політики, так і самих американо-китайських відносин. З цього часу кількість політологів, що сконцентрували свою увагу на аналізі та прогнозуванні відносин США з КНР, значно зросла, тим самим надаючи змогу класифікувати їхні погляди у декілька груп. У своїй роботі «Майбутнє американо-китайських відносин. Чи є конфлікт неминучим?» професор політології та міжнародних відносин Принстонського університету А. Л. Фрідберг поєднав ці погляди у 6 груп: ліберальні оптимісти, реалісти-оптимісти, оптимісти-конструктивісти та ліберальні песимісти, реалісти-песимісти та песимісти-конструктивісти [4]. Науковець надає наступні характеристики вказаним групам.

Ліберальні оптимісти вважають, що двосторонні економічні відносини закладають міцну базу розвитку відносин між країнами за позитивним сценарієм. Вони вірять, що цьому буде сприяти й співпраця в міжнародних організаціях, таких як Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво, Азіатський регіональний форум, АСЕАН+3 та Східно-Азіатський саміт.

Реалісти-оптимісти не бачать в КНР реальної загрози, пояснюючи це тим, що, не дивлячись на безпрецедентний зріст китайської економічної міці, а це означає й міжнародного впливу, Китай набагато слабший за США, а на шляху його подальшого економічного й мілітаристського зміцнення існують значні перешкоди, подолання яких на сьогоднішній час для Піднебесної не вбачається можливим. Дослідник К. Вальтц не бачить загрозу в КНР глобальному впливу США, а зріст рівня його впливу в АТР до рівня США, на його думку, обіцяє стати фактором рівноваги та стабільності в регіоні. Вчений проводить історичні паралелі із періодом «розрядки» у часи холодної війни, аргументуючи свої висновки. Такі вчені, як Е. Голдстейн та Р. Жерві звертають увагу й на інший вагомий компонент — ядерний — і пояснюють, що актори вже давно дотримуються певних правил гри, та ніхто не ризикне порушити встановлений баланс. З геополітичної точки зору, конфлікт між США та КНР теж уявляється малоімовірним, тому що США є морською державою, та сфера їх інтересів повинна обмежитися узбережжям Південно-Китайського моря; Китай же повинен спрямувати свої зовнішньополітичні амбіції на регіон Центральної Азії та континентальної Південно-Східної Азії. Такої думки дотримується професор політології Бостонського Коледжу Роберт Росс [4].

Конструктивісти-оптимісти, до яких А. Фрідберг відносить П. Еванса, вважають, що участь у міжнародних інституціях змінить концептуальні засади зовнішньої політики КНР на більш дружні щодо Вашингтону, а конструктивісти-песимісти — що саме сприйняття США та КНР одне одного як ворогів стане на заваді будь-яким спробам нормалізувати відносини між акторами (Томас Бергер) [4].

Ліберальні песимісти, такі як Е. Менсфілд та Дж. Снайдер вважають, навпаки, конфлікт між державами імовірним, беручи за основу своєї гіпотези аналіз внутрішньої політики Китаю. Посилаючись на історичні факти, вчені пояснюють, що країни, які переходять від авторитарних форм правління до демократичних, до яких вони прираховують Китай, більш схильні до силового шляху відстоювання своїх інтересів, аніж класичні авторитарії чи демократії [4].

Песимісти-реалісти посилаються на історичний досвід та зазначають, що усі стрімко зростаючі сили становилися підривинками існуючої міжнародної системи. Згадуючи приклад Німеччини першої половини ХХ ст., Дж. Мершеймер, якого А. Фрідберг відносить до цієї групи дослідників, застерігає, що «Китай, як і всі попередні потенційні гегемони, буде неухильно прагнути до того, щоб зайняти місце світового гегемона» [4].

Та якщо ж звернутись до більш загальної класифікації, то стає очевидним, що в американській політологічній дискусії домінують два погляди. Перший, конфлікт із Китаєм неминучий, та Вашингтон повинен робити все, що в його силах, щоб підірвати його могутність та продовжувати розвивати тактику стримування КНР в межах першого та другого острівних ланцюгів. Цієї точки зору сьогодні притримуються більшість як політологів, так і політиків. Більшість політичних оглядачів все ж розглядають відносини між країнами як стосунки між глобальним лідером, який не хоче поступатися своїми позиціями, і потенційним глобальним лідером, який рано чи пізно захоче змінити світовий порядок.

Професор політології та міжнародних відносин Принстонського університету Дж. Іккенберрі пише, що «коли держава займає провідні позиції в міжнародній системі, слабкіші держави не виражатимуть наміру змінити існуючий порядок. Але коли держава — претендент на глобальне лідерство міцніше, а держава-лідер слабшає, слідує стратегічне протистояння, і конфлікт, який може перерости у війну, стає імовірним» [7].

Американський публіцист та геополітик Р. Д. Каплан, в свою чергу, вважає, що зовнішня політика КНР не може стати агресивною у майбутньому, адже Пекін вже сьогодні проводить політику наступу на американські інтереси, шукаючи посилення своєї «присутності в Африці та забезпечення доступу до портів в Індійському океані та в Південно-Східному морі, що пов'яже багату на вуглеводні Перську затоку із китайським узбережжям» [10]. Вчений не бачить можливим розвивати дружні стосунки із Піднебесною. Він вважає, що в інтересах США є підтримка Тайваню, тим самим демонструючи іншим союзникам ефективність свого патронажу, а також називає вірним таке позиціонування, при якому флот США може оперативно заблокувати прохід танкерів, що прямують до Китаю, з тим щоб відрізати КНР від життєво необхідних поставок нафти у разі, якщо Пекін проводитиме політику, що йтиме у супереч із американськими зовнішньополітичними поглядами.

Песимістичну оцінку дає й менеджер Китайського проекту Об'єднання зацікавлених науковців Г. Кулацкі, що в своїх роботах намагається оцінити ступінь ймовірності початку ядерної війни між країнами [12]. Не

дивлячись на те, що більшість політологів притримуються поглядів, що запропонував Г. Альперовіц, а саме ядерна зброя де-факто сьогодні є фактором стримання, аніж інструментом ведення бойових дій, Г. Кулацкі визнає високий ступінь ризику розв'язання ядерної війни між країнами та закликає обидва уряди усвідомити реальність ядерної катастрофи та виявити більше довіри один одному. Інші дослідники також поділяють такого роду спостереження.

Та пояснення не криється в аналізі інтересів акторів. Розповсюдженість такої аналітичної думки пояснюється непрозорістю та незрозумілістю для американців не тільки ядерної стратегії Пекіну, а й його воєнної доктрини в цілому. Недовіра, викликана незнанням, у цьому випадку породжує ворожість.

Так, М. Тейлор Фравел, професор політології Масачусетського Інституту технологій, вважає, що китайські стратеги розглядають передове ядерне озброєння США як пряму загрозу життєздатності та ефективності китайської доктрини ядерного стримання. Це, в свою чергу, вимагає від Пекіну покращення якісних характеристик власної ядерної зброї. Це, в свою чергу, може втягнути країни до нової гонки озброєнь, що слугуватиме каталізатором погіршення двосторонніх відносин й по іншим векторам. На фактор недовіри посилаються, між іншим, як оптимістично, так і песимістично налаштовані вчені. Вищезгаданий Д. М. Лемптон говорить, що керівники обох держав повинні виявити мудрість та визнати, що їхні країни мають різний економічний та політичний уклад та різний історичний та духовний фундамент, та розуміння цього повинно в значній мірі поглибити діалог між країнами, який, за думкою науковця, не відповідає реальній важливості стосунків [14].

Усі ці оцінки укупі зі зміною міжнародного фону знайшли своє відображення в офіційних документах Білого Дому та Пентагону. Так, у документі «Укріплення глобального лідерства США: пріоритети оборони у XXI ст.» Азіатсько-Тихоокеанський регіон називався пріоритетним [17]. Зміщення акцентів у зовнішній політиці Вашингтону спостерігається і в офіційних промовах керівників держави. Колишній міністр оборони США Л. Панетта у 2012 р. в своєму виступі на конференції в Шангрі-Ла зазначив, що дії США в АТР не спрямовані проти Китаю, але інші позиції його виступу щодо активізації воєнної підтримки стратегічних супротивників КНР в регіоні та посилення американської воєнної присутності в регіоні Південно-Східної Азії не були дружніми [15]. Сповненою розуміння загрози була й фраза Президента Б. Обама у виступі в Білому Домі у лютому 2015 р.: «саме США, а не такі країни, як Китай, повинні створювати правила світового економічного порядку» [13].

Таким чином, не тільки наукові праці, а й офіційні документи і виступи наповнені атмосферою недовіри.

Тим не менш, немала група американських дослідників в області міжнародних відносин не поділяє думку щодо правильності обраного зовнішньополітичного курсу США у стосунках з Китаєм. Д. М. Лемптон рекомендує керівництву США змінити зовнішньополітичні пріоритети, а вороже

ставлення до КНР вважає зайвим. Він рекомендує урядам обох країн розробити так зване «Четверте Комюніке» та закликає до спільного будівництва стабільності та балансу в Азії [14]. Враховуючи також високу економічну взаємозалежність, країни, на його думку, повинні збільшувати потік інвестицій в економіку одна одної, і міцніша економічна база надасть можливість народам та їх лідерам краще розуміти одне одного.

Дослідник М. Д. Свейн висловив думку, що дотримання КНР концепції багатополарності є тактичним ходом у стратегії підірвання могутності США в світі в той час, коли Китай готується обійняти позицію світового лідера. Тим не менш, він виказує незгоду із обраним Вашингтоном курсом. М. Свейн пише, що домінування США в АТР ні в якому разі не зможе забезпечити процвітання та стабільність в регіоні, і, навпаки, становить зростаючу загрозу для миру в Азії [19].

Його думку поділяє й відомий політичний діяч США, колишній державний секретар, Г. Кіссінджер. В одному зі своїх інтерв'ю він сказав: «багато людей вважає, що у майбутньому Китай кине виклик пануванню США в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, тому ми повинні коїти перешкоди економічним успіхам КНР. Я не вважаю, що це є вірною позицією. Більш того, це не спрацює, тому що існує багато країн, що бажають співпрацювати з Китаєм» [11]. У своїй статті «Конфлікт — вибір, а не необхідність» він вказав, що США не повинні розглядати конфронтацію як основу своєї стратегії щодо КНР, і американо-китайські відносини не повинні сприйматися як гра з нульовою сумою. Зміцнення ж Китаю не повинно в очах американців бачитись стратегічним програшем. Для уникнення конфліктів країнам необхідно із розумінням ставитись до «нічних кошмарів» одне одного: для Китаю — це бути оточеним іноземними військовими базами вздовж своїх кордонів; для США — це бути витисненими з Азіатського регіону. Вашингтон повинен, на думку Г. Кіссінджера, виявити свою винахідливість та рішучість у вирішенні проблемних питань замість постійного звинувачення потенційного супротивника [11].

Сьогодні світ знов стоїть на порозі значних змін. Г. Вебстер, дослідник Китайського Центру Йельської школи права, пише, що у передвиборний період в США знов розгортається широка публічна дискусія щодо вірності зовнішньополітичного курсу країни та щодо питання, чи повинен Вашингтон слідувати політиці домінування та силової переваги в АТР [21].

Отже, навколо «китайського питання» серед американських дослідників міжнародних відносин продовжується дискусія, яка має вплив на формування та реалізацію зовнішньополітичної стратегії Сполучених Штатів. Та відповідь на те, хто мав рацію, зможе дати тільки час.

Список джерел та літератури

1. China and the United States: A Conversation with David M. Lampton (July 29, 2015). // <http://asiafoundation.org/2015/07/29/china-and-the-united-states-a-conversation-with-david-m-lampton/>.
2. D. Lampton's Interview // <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/china/experts/relations.html>

3. deLisle J. 9/11 and U. S.-China relations. // FPRI. — September 2011.
4. Friedberg A. L. The Future of U. S.-China Relations. Is Conflict Inevitable?. // International Security 30:2. — P. 7–45.
5. H. Kissinger's Interview. // <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/china/experts/relations.html>
6. Harding H. Has U. S. China Policy Failed? // The Washington Quarterly. — 2015. — P. 95–122.
7. Ikenberry G. J. The Rise of China and the Future of the West. Can the Liberal System Survive? // Foreign Affairs. — January/ February, 2008. — P. 23–37.
8. K. Campbell's Interview. // <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/china/experts/relations.html>
9. Kan Sh. U. S.-China Counter-Terrorism Cooperation: Issues for U. S. Policy. / CRS Report for Congress (Dec. 7, 2004)
10. Kaplan R. The Geography of Chinese Power. // <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2010-05-01/geography-chinese-power/>.
11. Kissinger H. The Future of U. S.-Chinese Relations: Conflict Is a Choice, Not a Necessity. // <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2012-03-01/future-us-chinese-relations>
12. Kulacki G. The Risk of Nuclear War with China: A Troubling Lack of Urgency. // Union of Concerned Scientists. — P. 1–11.
13. Lampton D. M. A Tipping Point in U. S.-China Relations is Upon Us. // <http://www.uscnpm.org/blog/2015/05/11/a-tipping-point-in-u-s-china-relations-is-upon-us-part-i/>.
14. Lampton D. M. The Three Faces of Chinese Power: Might, Money, and Minds. — Berkeley: UC Press, 2008. — 362 p.
15. Panetta L. The US Rebalance Towards the Asia-Pacific
16. Pickrell R. The Tipping Point: Has the U. S.-China Relationship Passed the Point of No Return? // <http://nationalinterest.org/feature/the-tipping-point-has-the-us-china-relationship-passed-the-14168/>.
17. Sustaining U. S. Global Leadership: Priorities for 21st Century Defense. — Washington: White House, 2012. — 16 p.
18. Sutter R. American-Chinese Relations After September 11. //
19. Swaine M. D. Beyond American Predominance in the Western Pacific: The Need for a Stable U. S.-China Balance of Power. // <http://carnegieendowment.org/2015/04/20/beyond-american-predominance-in-western-pacific-need-for-stable-u.s.-china-balance-of-power/ib5j/>.
20. Swaine M. D. Bush has a Tiger by the Tail with his China Policy. // <http://carnegieendowment.org/experts/?fa=119&type=analysis/>.
21. Webster G. 2015: The Year US-China Relations Went Public. // <http://thediplomat.com/2015/12/2015-the-year-us-china-relations-went-public/>.

List of References

1. China and the United States: A Conversation with David M. Lampton (2015). Accessed August 30, 2016. <http://asiafoundation.org/2015/07/29/china-and-the-united-states-a-conversation-with-david-m-lampton/>.
2. D. Lampton's Interview. Accessed September 5, 2016. <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/china/experts/relations.html>.
3. deLisle J. «9/11 and U. S.-China relations.» FPRI, September, 2011.
4. Friedberg A. L. «The Future of U. S.-China Relations. Is Conflict Inevitable?» International Security: 7–45.
5. H. Kissinger's Interview. Accessed September 17, 2016. <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/china/experts/relations.html>.
6. Harding H. «Has U. S. China Policy Failed?» The Washington Quarterly (2015): 95–122.
7. Ikenberry G. J. «The Rise of China and the Future of the West. Can the Liberal System Survive?» Foreign Affairs, January/ February (2008): 23–37.
8. K. Campbell's Interview. Accessed September 15, 2016. <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/china/experts/relations.html>.
9. Kan Sh. «U. S.-China Counter-Terrorism Cooperation: Issues for U. S. Policy.» (CRS Report for Congress, 2004).

10. Kaplan R. «The Geography of Chinese Power.» Accessed August 28, 2016. <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2010-05-01/geography-chinese-power/>.
11. Kissinger H. «The Future of U. S.-Chinese Relations: Conflict Is a Choice, Not a Necessity.» Accessed August 18, 2016. <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2012-03-01/future-us-chinese-relations/>.
12. Kulacki G. «The Risk of Nuclear War with China: A Troubling Lack of Urgency.» Union of Concerned Scientists.
13. Lampton D. M. «A Tipping Point in U. S.-China Relations is Upon Us.» Accessed August 28, 2016. <http://www.uscnpm.org/blog/2015/05/11/a-tipping-point-in-u-s-china-relations-is-upon-us-part-i/>.
14. Lampton D. M. «The Three Faces of Chinese Power: Might, Money, and Minds.» Berkeley: UC Press, 2008.
15. Panetta L. «The US Rebalance Towards the Asia-Pacific.» Accessed October 15, 2016. <https://www.iiss.org/en/events/shangri%20a%20dialogue/archive/sld12-43d9/first-plenary-session-2749/leon-panetta-d67b/>.
16. Pickrell R. «The Tipping Point: Has the U. S.-China Relationship Passed the Point of No Return?» Accessed September 14, 2016. <http://nationalinterest.org/feature/the-tipping-point-has-the-us-china-relationship-passed-the-14168/>.
17. Sustaining U. S. Global Leadership: Priorities for 21st Century Defense. Washington: White House, 2012.
18. Sutter R. «American-Chinese Relations After September 11.» Accessed September 28, 2016. www.cap.lmu.de/transatlantic/download/sutter_sep11.doc
19. Swaine M. D. «Beyond American Predominance in the Western Pacific: The Need for a Stable U. S.-China Balance of Power.» Accessed October 17, 2016. <http://carnegieendowment.org/2015/04/20/beyond-american-predominance-in-western-pacific-need-for-stable-u.s.-china-balance-of-power/ib5j/>.
20. Swaine M. D. «Bush has a Tiger by the Tail with his China Policy.» Accessed October 21, 2016. <http://carnegieendowment.org/experts/?fa=119&type=analysis/>.
21. Webster G. «2015: The Year US-China Relations Went Public.» Accessed August 30, 2016. <http://thediplomat.com/2015/12/2015-the-year-us-china-relations-went-public/>.

Стаття надійшла до редакції 16.11.2016

Левитская Е. О.

аспирантка

кафедры международных отношений Института социальных наук

Одесского национального университета им. И. И. Мечникова

24/26, Французский бульвар, Одесса, 65058, Украина

levitskaya.onu.iro@gmail.com

АМЕРИКАНСКАЯ ПОЛИТИЧЕСКАЯ МЫСЛЬ В ОТНОШЕНИИ АМЕРИКАНО-КИТАЙСКОГО ГЛОБАЛЬНОГО ПРОТИВОСТОЯНИЯ

Аннотация

В статье рассматривается фактор глобального противостояния и региональных противоречий между США и КНР сквозь призму взглядов американских учёных-политологов. Просматривается эволюция степени изученности проблемы — от периферийного восприятия китайского компонента во внешнеполитической доктрине администрации Дж. Буша-мл. до радикального смещения фокуса внимания американской политической мысли к событиям, происходящим в Азиатско-Тихоокеанском регионе в период президентства Б. Обамы, — и приводится классификация взглядов исследователей проблемы.

Ключевые слова: КНР; США; АТР; глобальное противостояние; региональные противоречия; американская политическая мысль.

Levitskaya Y. O.

Ph.D. student

international relations department, institute of social sciences

Odessa I. I. Mechnikov national university

24/26, French Boulevard, Odessa, 65058, Ukraine

levitskaya.onu.iro@gmail.com

AMERICAN STUDIES AS FOR THE US-CHINA GLOBAL ANTAGONISM

Summary

The article is dedicated to the factor of the global antagonism and regional divergences between the USA and the PRC through the American political scientists' views research. The issue's evolution is traced — from the peripheral perception of the China component in the G. Bush-jr.'s administration foreign policy to the radical bias of the foreign policy studies' attention focus to the Asian-Pacific region events during the B. Obama presidency. The researchers' views classification is also given in the article. The main goal is to observe the differences between the various geopolitical approaches among the American scholars to the issue of China-US global and regional antagonism, and liken their forecasts as for US-PRC bilateral relationships' future and its impact on the international relationships' further development. It's given the main characteristics of scientific optimistic and pessimistic approaches to the issue of the relations between key actors in the Asian-Pacific region. The analytical thoughts of the prominent American politicians, such as H. Kissinger, are also given in the article. The scholars' ideas have their reflection in the official U. S. documents and have a great influence on the process of the national strategy building. That is why the main positions of the state papers, accepted after B. Obama was elected as the U. S. President in 2008, were also analyzed in the article.

Key words: the PRC; the USA; the APR; global antagonism; regional divergences; American political views.